

2015, Any de les Biblioteques

El centenari del naixement de les primeres biblioteques públiques de Catalunya (1915) es commemora enguany amb el programa Any de les Biblioteques. La celebració, promoguda pel departament de Cultura de la Generalitat, coincideix amb el centenari de la Xarxa de Biblioteques Populares de la Mancomunitat de Catalunya. Fer balanç i donar valor al model bibliotecari impulsat per la Mancomunitat l'any 2015; posicionar el model de biblioteca pública de Catalunya per fer front als reptes de la societat de futur; i situar les biblioteques com a equipament cultural bàsic en els nuclis dels debats sobre les polítiques culturals són les prioritats del programa de l'Any de les Biblioteques amb què enguany se celebren els 100 anys del naixement del sistema públic de biblioteques català.

Les biblioteques populars van nàixer per prestar servei a tothom i tenien una doble missió social: d'una banda, educar la població i fer-la més culta sense adoctrinar-la; de l'altra, oferir una font d'informació als estudiosos i als professionals. Fa un segle, de la mateixa manera que en l'actualitat, la cultura, l'educació i el co-

neixement eren –i són– les millors maneres de fer front als reptes que la societat ens planteja. Les biblioteques, per tant, com a portes d'entrada a la cultura, esdevenen una de les oportunitats per a la igualtat de les persones pel que fa a l'accés a la informació, al saber i a l'autoformació, i assumeixen el seu paper, alhora que accepten el plantejament de nous models innovadors que s'adaptin a les necessitats actuals.

Les biblioteques són l'únic equipament cultural obligatori per als municipis de menys de 5.000 habitants. Actualment, a Catalunya n'hi ha 380. Cal, però, continuar lluitant i no conformar-se amb dades quantitatives en el sentit que hem de reivindicar i defensar aquests equipaments culturals, públics i vius que acullen la diversitat de la societat en què vivim. Al mateix temps que volem ser tinguts en compte com a elements fonamentals dins les polítiques culturals, els professionals que ens hi dediquem hem

de reflexionar sobre models alternatius que comporten noves estratègies i nous serveis.

Sortosament, cada vegada la ciutadania –i, en concret, els usuaris– tenen més que la biblioteca ha deixat de ser un magatzem de llibres, un dipòsit de paper. És obvi que la biblioteca va naixer lligada al llibre, però el cinema, la música, les noves tecnologies, l'art i qualsevol manifestació i expressió artística i cultural és present avui als nostres

espais. De la mateixa manera que s'han ampliat els suports, també s'ha donat cabuda als diversos sectors culturals.

Quan t'adones que la biblioteca del teu entorn ha esdevingut un referent cultural del territori, la satisfacció és indescriptible per als més de 2.000 professionals que hi treballem a Catalunya. La gent que ens dediquem amb molta il·lusió a les biblioteques som conscients que amb la nostra tasca podem contribuir a fer un país més savi, crític, democràtic i lliure. Ara, a més a més de vetllar perquè es continue amb la mateixa abnegació, dedicació, rigor i professionalitat, caldria implicar també els diferents agents de la societat. En aquest sentit, voldria fer esment de les biblioteques escolars. La biblioteca pública i la biblioteca escolar coincideixen parcialment en les seues funcions: informativa, pedagògica i de lleure, però, al mateix temps, es diferencien respecte a les necessitats dels usuaris i de les usuàries, respecte a alguns dels serveis, instal·lacions, col·leccions i recursos documentals.

Irene Prades Ginovart

Directora de la biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa

La biblioteca escolar ha de donar resposta al projecte educatiu del centre i els seus usuaris són l'alumnat, el professorat i el conjunt de la comunitat educativa. La biblioteca pública, en canvi, s'adreça al conjunt de la població i ha de satisfer les necessitats d'informació i de cultura d'una varietat de públic i d'interessos molt més àmplia.

Per tant, es tracta de dos tipus de biblioteques que es complementen. L'existència d'una no substitueix les mancances o la inexistència de l'altra. Aquesta realitat justifica la col·laboració entre la biblioteca escolar i la biblioteca pública per tal de poder compartir i rendibilitzar recursos. En algunes poblacions, un mateix equipament pot fer les dos funcions en moments diferenciats per optimitzar recursos.

S'ha fet molta feina durant cent anys, però ens queda encara un llarg camí per recórrer.

“Les biblioteques, per tant, com a portes d'entrada a la cultura, esdevenen una de les oportunitats per a la igualtat de les persones pel que fa a l'accés a la informació, al saber i a l'autoformació”